

Kjell-Ove Matsson är död

Amatörarkeologen, sportdykaren och Mälarkännaren framför andra, Kjell-Ove Matsson, 54, har avlidit. Hans porträtt tecknas här av Ann-Christine Kihl, journalist på Västmanlands läns tidning, som under de senaste tio åren ofta samarbetade med honom.

”Matsson”

Kort och gott Matsson. Det var så alla kallade honom. Även vi på tidningen. Möjligen med tillägget ”dykarn´n” om någon ny medarbetare såg frågande ut.

Och vi sa alltid att det Matsson inte vet om Mälaren och mälarsjöfarten är inte värt att veta.

Han hade alltid något att berätta när han kom förbi. Om ett nytt marinarkelogiskt fynd han gjort under alla sina dyk i vår gröngrötiga sjö där sikten bara är knappa metern. Eller också väckte han vår historiska nyfikenhet med något av de målavrak han identifierat, eller en svunnen sjökrog från segelskutornas tid. Ibland hade han inte alls tid att prata med oss. Då var han på väg in i VLT-arkivet för att leta i gamla mikrofilmade tidningar, i ständigt jakt på fakta att lägga till sin mycket omfattande och imponerande sjöhistoriska forskning.

Kjell-Ove Matsson, Ramnäs, hade en unik kunskap om Mälaren och Mälarsjöfarten. En kunskap som blev känd och högt respekterad bland yrkesforskare, marinarkeloger och sjöhistoriker i hela landet. När man som journalist ringde till läns museet och sökte en historisk uppgift kunde det låta: Du ta och ring Matsson. Sökte man sjöhistoriska fakta på högre museala nivåer fick man det heta tipset att kontakta en viss Kjell-Ove Matsson i Ramnäs.

Under sina 30 år som sportdykare hittade Matsson cirka 270 vrak i Mälaren och lyckades identifiera merparten av dem. Genom sin forskning i Riksarkivet, i lands- och stadsarkiven, Södertälje sluss- och kanalarkiv, Fartygsregistret, Sveriges skeppslista, Västerås hamns uppbördsböcker – ja, det går inte att nämna alla arkiv han gått i, lyckades han ta reda på vilka de sjunkna skutorna var,

Foto: Lasse Dareberg, Västmanlands läns tidning

vad det haft i lasten och varför de förlit. Ett arbete han klarade trots att det ibland bara var delar av kölstocken och några spant kvar i Mälarbottens dy.

Matsson var civilanställd hos polisen i Västerås. Men all ledig tid ägnade han åt sin forskning. Somrarna gick åt till att dyka, från första semesterdagen till den sista. Väskan med dykprylar stod alltid färdigpackad innanför dörren. På vintrarna gick all fritid åt att sitta i arkiven och följa upp sommarens fynd och iakttagelser.

Ett uppmärksammat fynd var de 200 Rörstrandstallrikar som Matsson och hans dykarkollega hittade 1978 intill ett fartyg som föll på Granfjärden 1662. Tallrikarna forslades till museum och till Rörstrandfabriken som satte igång nytillverkning av dem.

Förutom vraken har Matsson kartlagt platserna för 128 sjökrogar i Mälaren. En kartläggning som åtskilliga i marinarkelogiska kretsar i Sverige intresserade sig för. Ingen utom Matsson hade den kunskapen och många väntade på att han skulle publicera sitt material.

Jag har haft förmånen att få samarbeta med Matsson. Jag fick följa honom ned i Mälaren när ha letade vrak och medeltida påverk och jag har fått ta del av hans stora kunskap. Han berättade för mig, försedde med mig källmaterial och jag skrev reportage i VLT. Matsson var inte mycket för att skriva själv men delade generöst med sig av sin forskning. VLT har Matsson att tacka för många reportage om Mälaren.

Till exempel försörjde han mig med uppgifter när jag till ett jul-

nummer för några år sedan skrev om skepparen Ludvig Dahl på Ridön och den vackra jakten Adelia som fraktade in sand från öarna Flaten och Högholmen när Västerås byggde sitt vattenledningsnät på 1880-talet. Ett stycke historia om sandfarten i Mälaren som förmodligen aldrig skulle skrivits utan Matsson. Sista gången jag intervjuade honom var för ett knappt år sedan när han berättade om sin forskning om Mälarens sjökrogar, en artikel som publicerades i VLT:s julnummer 1998.

Då satt jag hemma hos honom i Ramnäs och fick bläddra i hans stora och välordnade faktsamling om vrak, sjökrogar, tegelbruk och nedteckningar från intervjuer med gamla målarkonstnärer. Allt

nedskrivet på flera tusen maskinskrivna ark och noggrant förda kartotek.

- Du borde lägga in det här på dator Matsson, sa jag.

- Aldrig i livet, svarade han på sitt vanliga, lite buttra humoristiska sätt.

Sen pratade vi om att han borde göra slag i saken och skriva en bok

om Mälaren och Mälarsjöfartens historia. Vi pratade om att vi kunde hjälpas åt. Han skulle berätta, jag skulle vara hans penna.

Längre hann vi inte.

Matsson har lämnat kvar ett ovärderligt källmaterial. Men lika mycket har han tagit med sig när han gått bort i förtid. Och det är en kunskap vi andra får leva utan.

ANN-CHRISTINE KIH
VÄSTMANLANDS LÄNS TIDNING

”-Du borde lägga in det här på dator Matsson, sa jag. - Aldrig i livet, svarade han på sitt vanliga, lite buttra humoristiska sätt.”